

”
*Skattesystemet är som ett hönshus.
Täpper man igen ett hål i nätet så hittar
hönsen snart ett annat.*

SKATTENÄMNDsledamot i Smögen

6 Särskilt om företagsbeskattning

6.1 Inledning

Syftet med detta kapitel är att ge en samlad bild av området företagsbeskattning, eller inkomst av näringsverksamhet som är den skattemässiga termen. Dessutom ges en övergripande beskrivning av den svenska företagsstrukturen.

Den statliga inkomstskatten för juridiska personer, populärt kallad bolagsskatten, hänförs till skatt på kapital och beskrivs översiktligt även i kapitel 4. Övriga skatter på inkomster av näringsverksamhet är hänförliga till skatt på arbete. Uppgifter om dessa skatter finns även i kapitel 3.

6.1.1 Om företagsbeskattning

Under årens lopp har företagsbeskattningen genomgått ett antal förändringar vad gäller företagens möjligheter att själva reglera sitt skattemässiga resultat genom att göra olika typer av reserveringar. I och med skattereformen 1990/91 renodlades företagsbeskattningen så till vida att ett flertal reserveringsmöjligheter ändrades eller togs bort samtidigt som skattesatsen för bolag sänktes från dåvarande 52 procent till 30 procent. Från och med 1995 är skattesatsen 28 procent. För enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag varierar skattesatsen beroende på den enskilde individens kommunalskatt och övriga inkomster, detta har behandlats närmare i kapitel 3. Expansionsmedel beskrivs närmare i avsnitt 6.4.2.

Det bokföringsmässiga resultatet utgångspunkten

Den ursprungliga reserveringsmöjligheten som fanns efter skattereformen, skatteutjämningsreserven, även kallad surv, togs bort från och med 1995 års taxering och ersattes med periodiseringsfonder.

En grundläggande princip inom företagsbeskattningen är att det skattemässiga resultatet utgår ifrån företagets bokföringsmässiga resultat. Det är detta resultat som utgör utgångspunkten för beskattningen, resultaten påverkas endast av vissa skattemässiga justeringar. Ytterligare en koppling mellan beskattning och redovisning är det krav som finns att vissa skattemässiga reserveringar endast godtas om avsättningen har gjorts i räkenskaperna.

En annan princip som upprätthålles inom företagsbeskattningen är att den i möjligaste mån ska var neutral i förhållande till den företagsform som verksamheten bedrivs i.

6.2 Företagsstruktur

För att närmare beskriva svensk företagsstruktur och dess sammansättning görs en indelning av företag efter antalet anställda. I 6.1 Tabell finns samtliga aktiva fysiska och juridiska personer med, uppdelade efter antal anställda.

6.1 Tabell.

Antal företag fördelade efter storlek (antalet anställda), 1994-1998.

Number of enterprises according to size (number of employees), 1994-1998.

	1994	1995	1996	1997	1998
Antal anställda					
Number of employees					
0	365 200	366 169	385 634	596 304	607 639
1 - 4	133 211	138 563	139 581	134 221	140 368
5 - 9	27 805	29 590	30 553	30 551	31 309
10 - 19	13 954	14 615	15 282	15 656	16 105
20 - 49	7 886	8 360	8 895	8 899	9 075
50 - 99	2 439	2 584	2 666	2 788	2 834
100 - 199	1 202	1 258	1 306	1 319	1 332
200 - 499	821	830	849	847	857
500 -	772	796	805	800	818
Summa					
(Total)	553 290	562 765	585 571	791 385	810 337

Anm: Ökningen mellan 1996 och 1997 beror till stor del på en ändrad definition.

Källa: SCB:s företagsregister.

Den svenska företagsstrukturen avviker från det internationella mönstret så till vida att andelen medelstora företag är mindre i Sverige. Istället finns en, relativt sett, ovanligt stor mängd mycket stora företag.

Sverige blir allt mer beroende av internationella företag för bland annat sysselsättning och forskning och utveckling. Inom industrin svarar sju procent av de internationella företagen för 70 procent av sysselsättningen och merparten av export samt forskning och utveckling. Svenska småföretag svarar för drygt en tredjedel av sysselsättningen i hela näringslivet. Trots en kraftig ökning av det utländska ägandet i Sverige har svenska företag fortfarande mer än dubbelt så många anställda utomlands än vad utländska har i Sverige.¹

6.2.1 Olika företagsformer

Näringsverksamhet kan bedrivas av såväl fysiska som juridiska personer. Inkomst av näringsverksamhet har olika omfattning och beräknas på olika sätt beroende på om den skattskyldige är fysisk person, dödsbo eller juridisk person. All verksamhet som bedrivs av juridiska personer hänförs till inkomst av näringsverksamhet och den juridiska personen är skattesubjekt och beskattas själv för inkomsten. Beträffande handelsbolag, kommanditbolag och EEIG, som civilrättsligt är juridiska personer, är det dock delägarna i bolaget som beskattas för näringsverksamhetens resultat. Europeiska ekonomiska intressegrupperingar (EEIG) är en företagsform inom Europeiska unionen (EU). En EEIG kan närmast liknas vid ett handelsbolag över nationsgränserna. Näringsverksamhet bedriven av fysisk person, även kallad enskild näringsverksamhet eller enskild firma, innebär att verksamheten bedrivs av fysisk person i eget namn. Den fysiska personen är skattesubjekt för den enskilda näringsverksamheten och redovisar dess inkomster tillsammans med sina övriga inkomster.

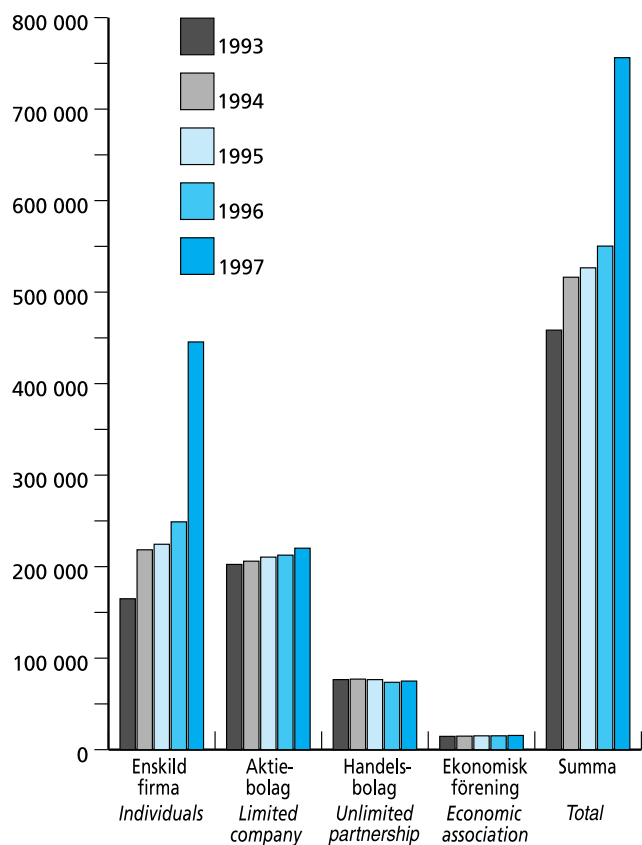
De vanligast förekommande företagsformerna i Sverige är enskild firma, aktiebolag, handelsbolag och ekonomisk förening.

Sett till antalet företag är de enskilda firmorna och aktiebolagen de klart dominerande företagsformerna. Såsom framgår av 6.2 Diagram har antalet företag varit relativt konstant de senaste åren med undantag för enskild näringsverksamhet som har ökat med 170 procent sedan 1993. Den sistnämnda ökningen beror till övervägande del på nya regler för mervärdesskatten.

6.2 Diagram.

Antal aktiva företag för de vanligaste företagsformerna i Sverige, 1993-1997.

Number of active companies according to the most common legal forms in Sweden, 1993-1997.

Anm: Som aktivt företag räknas i detta sammanhang företag som är registrerat till mervärdesskatt och/eller som arbetsgivare. Företagsregistret har sedan föregående år utökats med ca 200 000 företag. Den stora ökningen är företag som bedrivs av fysisk person med 0 anställda inom jordbruk, jakt och skogsbruk och näringsgren okänd. Ökningen beror därför till stor del på regel- och registerförändringar.

Källa: SCB:s företagsregister.

Vad gäller ekonomisk aktivitet är aktiebolagen helt dominerande och svarar för cirka 90 procent av den totala omsättningen inom området näringsverksamheten. Enskild näringsverksamhet, handelsbolag och ekonomiska föreningar svarar för cirka tre procent vardera.

1) Närings- och teknikutvecklingsverkets (NUTEK) årsskrift om svenskt näringsliv, Svenskt näringsliv och näringspolitik, Info nr 047-1999.

6.3 Tabell.

Total omsättning per företagsform 1997, mdkr och procent.

Total turnover according to legal form of enterprise 1997, BSEK and per cent.

Företagsform Legal form	Omsättning Turnover	Andel Share
Enskild näringsverksamhet (<i>Individuals</i>)	85,9	2,18%
Aktiebolag (<i>Limited companies</i>)	3 441,80	87,51%
Handelsbolag (<i>Unlimited partnerships</i>)	106,3	2,70%
Ekonomiska föreningar (<i>Economic associations</i>)	99,6	2,53%
Övriga (<i>Other</i>)	199,7	5,08%
Summa (Total)	3 932,90	100%

Källa: SCB:s momsstatistik och företagsregister.

6.3 Juridiska personers skatt

I samband med skattereformen 1990-1991 förändrades bolagsbeskattningen en hel del – skattesatsen sänktes och reserveringsmöjligheterna ändrades. Svenska företag betalar i genomsnitt 14 procent av resultatet efter finansiella poster i skatt, d.v.s hälften av den nominella skattesatsen som är 28 procent. Vissa grupper av företag ligger långt under genomsnittet för vad hela näringslivet betalar i skatt. Svenska internationella småföretag betalar exempelvis 6 procent av vinsten i bolagsskatt. Utlandsägda företag i Sverige betalar betydligt mer i skatt, 16 procent. Tjänsteföretagen betalar genomgående högre skatt än industriföretagen, 17 jämfört med 13 procent.

6.3.1 Skatten för juridiska personer drygt 80 miljarder kr 1997

Den totala skatt som debiteras aktiebolag och andra juridiska personer i samband med inkomsttaxeringen ökade med 13,3 miljarder vid 1998 års taxering. Den statliga inkomstskatten svarade för 10,1 miljarder kronor av ökningen. Totalt debiterades 80,4 miljarder varav inkomstskatten svarade för nästan 60 procent eller 46,5 miljarder.

6.4 Tabell.

Översikt av skatteutfallet för juridiska personer 1994-1997, mdkr.

Overview of taxes for legal entities 1994-1997, BSEK.

	1994	1995	1996	1997	Förändring 96-97 (Change 96-97) mdkr (BSEK) %	
Statlig inkomstskatt (<i>Central government income tax</i>)	36,8	38,7	36,4	46,5	10,1	27,7%
Avkastningsskatt (<i>Yield tax</i>)	6,3	11,5	13,6	12,3	-1,3	-9,5%
Särskild löneskatt på pensionskostnader (<i>Special tax on pension costs</i>)	5,4	6,5	7,5	8,7	1,2	16,1%
Fastighetsskatt (<i>Property tax</i>)	4,2	4,4	9	12,2	3,3	36,4%
Moms, netto (<i>VAT, net</i>)	0,2	0,2	1,1	1,8	0,8	71,9%
ROT-avdrag (<i>Special tax reduction for stimulating repairs etc. of houses</i>)	-1,5	0	-0,7	-1,4	-0,7	103,7%
Övrigt (<i>Other</i>)	0,1	0,1	0,1	0,1	0	9,5%
Summa (Total)	51,5	61,4	66,9	80,3	13,3	19,9%

Källa: RSV:s debiteringsstatistik.

Av den totala skatten svarar aktiebolagen för den övergripande delen, 89 procent. Den särskilda löneskatten betalas till relativt stor del, 23 procent, av de ideella föreningarna. Av fastighetsskatten står aktiebolagen för 70 procent, ekonomiska föreningar för 18 procent och ideella föreningar för 12 procent.

6.5 Tabell.

Juridiska personers skatt fördelad efter juridisk form i procent, 1997.

Legal entities' tax after legal form in percent 1997.

	Aktiebolag m.m. Limited companies etc.	Ekonomiska föreningar Economic associations	Ideella föreningar Non-profit associations
Statlig inkomstskatt (<i>Central government income tax</i>)	95,20%	1,10%	3,60%
Avkastningsskatt (<i>Yield tax</i>)	92,20%	0,30%	7,60%
Särskild löneskatt på pensionskostnader (<i>Special tax</i>)	75,70%	1,10%	23,20%
Fastighetsskatt (<i>Property tax</i>)	69,60%	18,40%	12,00%
Moms, netto (<i>VAT, net</i>)	94,40%	3,40%	2,20%
ROT-avdrag (<i>Special tax reduction for stimulating repairs etc. of houses</i>)	66,30%	27,80%	5,90%
Övrigt (<i>Other</i>)	–	0,20%	99,80%
Summa (Total)	89,10%	3,20%	7,70%

Anm: I gruppen Aktiebolag ingår även sparbanker, aktiefonder och försäkringsanstalter. I gruppen Ekonomiska föreningar ingår hypoteksföreningar och samfälligheter. I gruppen Ideella föreningar ingår övriga juridiska personer.

Källa: RSV:s debiteringsstatistik.

Vid 1998 års taxering uppgick den totala taxerade inkomsten för aktiebolag (inkl. sparbanker och utländska juridiska personer) till 161,6 miljarder kronor och skatten till 44,3 miljarder kronor.

Av samtliga aktiebolag redovisar cirka 2/3 överskott vid taxeringen och resterande tredjedel redovisar ett sammanlagt underskott på 233 miljarder.

En stor andel av den redovisade beskattningsbara inkomsten är hänförlig till en mindre mängd mycket stora företag. Hälften av den totala taxerade inkomsten svarar 230 bolag med de högsta taxerade inkomsterna för. Så stor andel av bolagen som 93 procent svarar för endast 15 procent av den totala taxerade inkomsten.

6.6 Tabell.

Redovisade över- och underskott i olika intervall, antal bolag, belopp och andelar, 1997.

Assessed surpluses and deficits for limited companies in different intervals, number of companies, amounts and shares, 1997.

	Antal bolag	Summa taxerad inkomst, mdkr	Andel av total,	
			bolag	taxerad inkomst
	Number of companies	Assessed income, BSEK	share of total companies	assessed income
Taxerat överskott, mkr				
Assessed surplus, MSEK				
0 - 0,1	98 694	3,1	60,3%	2,4%
0,1 - 1	53 159	16,8	32,5%	12,2%
1 - 5	9 250	19,5	5,6%	14,2%
5 - 10	1 318	9,1	0,8%	6,6%
10 - 50	1 025	20,9	0,6%	15,2%
50 - 100	103	7,3	0,1%	5,3%
100 -	129	60,5	0,1%	44,1%
Totalt	163 678	137,2	100%	100%
Taxerat underskott, mkr				
Assessed deficit, MSEK				
0 - 0,1	51 045	1,5	57,3%	0,6%
0,1 - 1	29 294	9,4	32,9%	4,1%
1 - 5	5 999	13,1	6,7%	5,6%
5 - 10	1 159	8,1	1,3%	3,5%
10 - 50	1 191	25,5	1,3%	11,0%
50 - 100	212	14,9	0,2%	6,4%
100 -	268	160,1	0,2%	68,8%
Totalt	89 168	232,6	100%	100%

Källa: Finansdepartementet, databasen Frida.

6.3.2 Reserveringsmöjligheter

Efter skattereformen 1990/91 finns egentligen bara två reserveringsmöjligheter av betydelse kvar, periodiseringsfonder och överavskrivningar.

Avsättning till periodiseringsfonder kan göras med upp till 20 procent av bolagets vinst, reserveringen kan sparas i upp till fem år innan den behöver återföras. Beträffande avskrivningar medges skattemässigt en snabbare avskrivningstakt än vad som är företagsekonomiskt motiverat varigenom en reservering uppkommer.

Koncernbidrag utgör ytterligare en möjlighet för företag ingående i koncerner att påverka sitt resultat, koncernbidrag är dock inte en reservering. Koncernen utgör inte skattesubjekt i Sverige utan varje enskilt bolag utgör ett självständigt skattesubjekt. För att valet av organisationsform – ett företag eller flera företag i en koncern – inte skall styras av skattereglerna finns särskilda regler som medger att inkomster förs över från ett företag till ett annat genom koncernbidrag. Syftet med reglerna om koncernbidrag är att skattebelastningen för en koncern varken bör vara större eller mindre än om verksamheten hade bedrivits i ett enda bolag.

Den uppgift som vanligtvis representerar ”bolagsvinsten” är rörelseresultatet efter finansnetto. Från denna post sker, huvudsakligen skattemässigt betingade, justeringar för att räkna fram den taxerade inkomsten. Sett till totalbelopp aktiebolag var resultatet efter finansnetto 335 miljarder kronor, efter justeringar redovisade 164 000 bolag en taxerad inkomst på 137 miljarder och 89 000 bolag ett totalt underskott på 233 miljarder².

6.7 Tabell.

De största justeringsposterna mellan rörelseresultat efter finansnetto och taxerad inkomst vid 1998 års taxering, miljoner kronor.

Major adjustment items at assessment 1998, MSEK.

Resultatminskning	
Profit reduction/loss increase	
Överavskrivningar	27 586
Periodiseringsfond	31 970
Lämnade koncernbidrag	132 047
Ej skattepliktiga intäkter, aktieägartillskott	50 308
Ej skattepliktiga intäkter, övrigt	185 745
Underskottsavdrag från tidigare år	217 180
Resultatökning	
Profit increase/loss reduction	
Mottagna koncernbidrag	133 564
Ej avdragsgilla kostnader	124 804

Källa: Finansdepartementet, databasen Frida.

De totala obeskattade reserverna enligt balansräkningen uppgick i 1997 års bokslut till 402 miljarder kronor varav 263 miljarder utgjorde överavskrivningar och 104 miljarder ackumulerade avsättningar till periodiseringsfond.

6.3.3 Förslag till utvidgade reserveringsmöjligheter i budgetpropositionen för 2000

Regeringen har i budgetpropositionen för 2000 (prop. 1999/2000:1) föreslagit att möjligheterna att sätta av till periodiseringsfond förstärks fr.o.m. 2002 års taxering (inkomståret 2001). För aktiebolag och andra juridiska personer föreslås att avdragstaket höjs från 20 till 25 procent av inkomsten. För enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag höjs avdragstaket från 25 till 30 procent. Tiden inom vilken återföring av periodiseringsfond ska föreslås bli förlängd från fem till sex år för alla företagsformer fr.o.m. 2000 års taxering. Förslaget innebär att någon tvingande återföring normalt inte är aktuell vid 2000 års taxering.

6.3.4 Dubbelbeskattning

Med ekonomisk dubbelbeskattning menar man att ett bolag (eller en ekonomisk förening) först skall betala skatt för sin vinst. Därefter skall aktie- eller andelsägarna betala skatt på den vinstutdelning som företaget lämnar. Eftersom företag i princip inte får göra avdrag

2) Anm: Beloppen utgör omräknade totalbelopp baserade på ett urval av bolagens redovisning. I urvalet ingår endast aktiebolag.

för vinstutdelningen uppkommer dubbelbeskattning. Vid 1995 års taxering var dubbelbeskattningen av svenska aktiebolag och ekonomiska föreningar i princip avskaffad. Dubbelbeskattningen infördes åter fr.o.m. den 1 januari 1995. Olika invändningar har under årens lopp riktats mot systemet med dubbelbeskattning, och i vissa delar har dessa lett till att regler införts för att lindra effekten av dubbelbeskattningen. Till följd härav medgavs aktiebolag fram t.o.m. utgången av år 1993 avdrag för utdelad vinst genom s.k. Annellavdrag vid utdelning på nyemitterade aktier eller på aktiekapital som tillskjutits vid bolagets bildande. Praktiskt sett innebär dubbelbeskattningen att en bolagsvinst beskattas med 50 procent skatt. Först beskattas hela vinsten med 28 procent bolagsskatt hos bolaget, resterande 72 procent kan delas ut och beskattas då med 30 procent kapitalskatt hos mottagaren (om denne är en fysisk person). Den totala skatten på t.ex. 100 kr blir därmed 49,60 kr ($28 + 0,3 \cdot 72$).

6.4 Fysiska personer som näringsidkare

Fysiska personer kan bedriva näringsverksamhet direkt, som enskild näringsverksamhet, eller indirekt via handelsbolag. Antalet fysiska personer som bedriver näringsverksamhet kan beräknas på olika sätt. I 6.3 Tabell har endast medräknats enskilda näringsidkare som är ekonomiskt aktiva i viss utsträckning, antalet har därvid beräknats till knappt 450 000. Beaktar man istället hur många fysiska personer som redovisat någon typ av enskild näringsverksamhet, oavsett omfattning blir antalet drygt 750 000. Vidare så finns det knappt 120 000 fysiska personer som redovisar inkomst

6.8 Tabell. Enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag (fysiska personer) indelade efter verksamhetens art och redovisat resultat, antal och andel, 1997.

Individuals with business activity according to type of business activity and income (surplus and deficit), total number and per cent, 1997.

	Enskilda näringsidkare Individuals		Delägare i handelsbolag Partner in unlimited partnerships	
	Antal Number	Andel Share	Antal Number	Andel Share
Överskott (<i>Surplus</i>)	321 350	58%	74 581	63%
varav aktiv (<i>active</i>)	227 796	41%	62 006	52%
varav passiv (<i>passive</i>)	93 554	17%	12 575	11%
Underskott (<i>Deficit</i>)	235 394	42%	44 738	37%
varav aktiv (<i>active</i>)	103 294	19%	27 029	23%
varav passiv (<i>passive</i>)	132 100	24%	17 709	15%
Summa (Total)	556 744	100%	119 319	100%

Källa: Riksskatteverket, Vstat; Taxeringsrapport.

av näringsverksamhet i sin egenskap av delägare i handelsbolag, vissa av dessa ingår även i gruppen som redovisar inkomst av enskild näringsverksamhet.

6.4.1 Redovisat resultat

Inkomst av näringsverksamhet delas för fysiska personer in i aktiv respektive passiv verksamhet. Till aktiv näringsverksamhet hänförs inkomst där den fysiska personen själv är verksam i viss omfattning. På inkomst av aktiv näringsverksamhet betalas egenavgifter med 31,25 procent (1997) och på inkomst av passiv näringsverksamhet betalas särskild löneskatt med 22,42 procent (1997). Näringsidkare som fyllt 65 år betalar särskild löneskatt istället för egenavgifter oavsett typ av verksamhet.

Som framgår av 6.8 Tabell redovisar 42 procent av de enskilda näringsidkarna underskott av sin verksamhet, en minskning med en procent eller ca 5 500 näringsidkare jämfört med 1996. Beträffande fysiska personer som är delägare i handelsbolag så är bilden ungefär densamma, 37 procent redovisar underskott. Även här har det skett en minskning med en procent jämfört med föregående år. Om man ser till de totala taxerade beloppen (6.10 Tabell) så är fördelningen mellan överskott och underskott de samma som fördelningen av antalet näringsidkare med över- respektive underskott. En större andel av beloppen är däremot redovisade som aktiv näringsverksamhet.

6.9 Tabell. Totalsummor redovisade belopp för enskild näringsidkare och delägare i handelsbolag indelade efter verksamhetens art och redovisat resultat, 1997, mkr.

Total assessed income for individuals with business activity according to type of business activity and income (surplus and deficit), 1997, MSEK.

	Enskilda näringsidkare Individuals		Delägare i handelsbolag Partner in unlimited partnership	
	Antal Number	Andel Share	Antal Number	Andel Share
Överskott (<i>Surplus</i>)	19 452	58%	4978	65%
varav aktiv (<i>active</i>)	17245	52%	4673	61%
varav passiv (<i>passive</i>)	2207	7%	305	4%
Underskott (<i>Deficit</i>)	13909	42%	2669	35%
varav aktiv (<i>active</i>)	7802	23%	1582	21%
varav passiv (<i>passive</i>)	6107	18%	1087	14%
Summa (Total)	33361	100%	7647	100%

Källa: Riksskatteverket, Vstat; Taxeringsrapport.

De redovisade resultaten är oftast ganska blygsamma. Av 6.10 Tabell framgår bland annat att 77 procent av de enskilda näringsidkarna som redovisar överskott redovisar ett resultat på mindre än 100 000 kronor. Motsvarande siffra för redovisade underskott under 100 000 kronor är 87 procent.

6.10 Tabell.

Redovisad inkomst av näringsverksamhet för fysiska personer 1997. Antal personer i intervallet samt totalsumma i mkr.

Assessed income for individuals with business activity 1997. Number of individuals in intervals of income and total income for the interval, MSEK.

Intervall, inkomst av näringsverksamhet, tkr Intervals, income from business activity, KSEK	Aktiv näringsverksamhet Active business activity		Passiv näringsverksamhet Passive business activity		Summa aktiv+passiv Sum active + passive		% av överskott % of surplus	
	Antal Number	Inkomst, mkr Income, MSEK	Antal Number	Inkomst, mkr Income, MSEK	Antal Number	Inkomst, mkr Income, MSEK	Antal Number	Inkomst Income
Överskott (Surplus)								
0 - 100	200 781	6 899	97 383	1 312	298 164	8 211	76,9	33,9
100 - 200	63 201	8 898	2 902	397	66 103	9 295	17,1	38,4
200 - 500	21 076	5 490	1 088	317	22 164	5 807	5,7	24,0
500 -	791	592	308	319	1 099	911	0,3	3,8
Summa	285 849	21 880	101 681	2 345	387 530	24 225	100,0	100,0
							% av underskott % of deficit	
Underskott (Deficit)							Antal Number	Inkomst Income
0 - 100	104 679	2 739	132 401	2 588	237 080	5 327	86,6	32,7
100 - 200	13 765	1 926	8 316	1 149	22 081	3 075	8,1	18,9
200 - 500	7 686	2 269	3 744	1 099	11 430	3 368	4,2	20,7
500 -	1 938	2 368	1 347	2 169	3 285	4 537	1,2	27,8
Summa	128 068	9 302	145 808	7 005	273 876	16 307	100,0	100,0

Källa: SCB, Inkomstfördelningsstatistik.

6.4.2 Expansion med lågbeskattade medel

Enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag har fr.o.m. inkomståret 1994 samma möjligheter till expansion med lågbeskattade medel som aktiebolag.

Principen är att man i enskild näringsverksamhet eller som delägare i handelsbolag kan göra en avsättning till expensionsmedel som är avdragsgill från inkomsten av näringsverksamhet. I stället betalar man en skatt, expensionsmedelsskatt, motsvarande bolagsskatten på 28 procent på beloppet. När avsättningen sedan återförs till beskattning återfår man expensionsmedelsskatten men måste i gengäld betala vanlig inkomstskatt på beloppet. Expansionsmedel kan också användas till förlustutjämning bakåt genom att man ett förlustår återför tidigare avsatta expensionsmedel till beskattning. På så sätt kan ett 0-resultat uppnås. Dessutom får man en likviditetsförstärkning genom att expensionsmedelsskatten på det återförda beloppet återfås. Under de fyra år som möjligheterna till avsättning till expensionsmedel har funnits har 11,3 miljarder satts av till expensionsmedel, av dessa har 2,6 miljarder återförts så den ackumulerade nettoavsättningen uppgår till 8,7 miljarder kronor (6.11 Tabell).

6.11 Tabell.

Expansionsmedel, antal näringsidkare samt totala belopp i mkr, 1994-1997.

Means allocated for expansion, number of individuals and total amount MSEK, 1994-1997.

	1994	1995	1996	1997
Avsättning Appropriation				
Antal (Number)	52 930	46 311	40 648	43 526
Belopp (Amounts)	3 507	2 660	2 359	2 742
Återföring Back bringing				
Antal (Number)	0	16 319	22 339	23 681
Belopp (Amounts)	0	634	914	1 047
Årsnetto (Year net)	3 507	2 027	1 444	1 695
Akkumulerat (Accumulated)	3 507	5 534	6 978	8 673

Källa: Riksskatteverket, debiteringsstatistik.

6.4.3 Räntefördelning – positiv eller negativ

Genom 1990/91 års skattereform uppkom en skillnad i skattebelastningen mellan inkomst av kapital, där skattesatsen är 30 procent, och inkomst av näringsverksamhet där skatten är progressiv och kan vara väsentligt högre. Dessutom utgår egenavgifter eller särskild löneskatt på näringsinkomster. För enskilda näringsidkare beskattas avkastningen på i näringsverksamheten satsat kapital som arbetsinkomst.

För att i någon mån jämställa enskilda näringsidkare med ägare till enmansaktiebolag infördes, i sin nuvarande form, från och med 1995 års taxering regler om positiv respektive negativ räntefördelning. Positiv räntefördelning ger näringsidkaren en möjlighet att få en del av inkomsten av näringsverksamhet motsvarande avkastning på i näringsverksamheten satsat kapital beskattad i inkomstslaget kapital. Positiv räntefördelning är frivillig.

Negativ räntefördelning är avsedd att förhindra att näringsidkaren drar av sina privata utgiftsräntor i näringsverksamheten och på så sätt får en större skatteeffekt av dem.

Negativ räntefördelning är obligatorisk. Utvecklingen av räntefördelningen sedan den infördes framgår av 6.12 Tabell.

6.12 Tabell. Räntefördelning, antal näringsidkare samt totala belopp i mkr, 1994-1997.

Adjustment for interest distribution between capital income and business income, number of individuals and total amount MSEK, 1994-1997.

	1994	1995	1996	1997
Positiv räntefördelning				
Positive interest distribution				
Antal näringsidkare (number of individuals)	104 006	134 197	144 327	140 830
Belopp i mkr, (Amounts in MSEK)	2 241	4 122	4 407	4 503
Negativ räntefördelning				
Negative interest distribution				
Antal näringsidkare (number of individuals)	7 665	24 174	35 028	36 961
Belopp i mkr, (Amounts in MSEK)	127	465	549	532

Källa: Riksskatteverkets debiteringsstatistik.

6.5 Nyföretagandet i Sverige under 1997 och 1998.

Antalet genuint nya företag, d.v.s. verksamhet som är helt nystartad eller verksamhet som återupptagits efter att ha varit vilande i minst två år har minskat under 1998 jämfört med 1997³. Under 1998 startades 33 860 nya företag i Sverige, vilket är en minskning med drygt 3000 eller nio procent jämfört med 1997.

Minskningen i nyföretagandet verkar fortsätta även under 1999. Nyföretagarbarometern från Jobs and Society mäter det aktuella läget för nyföretagandet med utgångspunkt från antalet nyregistreringar hos Patent och Registreringsverket. I denna mätning av nyföretagandet ingår inte bara genuint nystartade företag utan samtliga nyregistreringar, d.v.s. även ägarbyten, ändring av juridisk form eller andra ombildningar. Under perioden jan- april 1999 minskade antalet nyregistrerade företag med 8,4 procent jämfört med motsvarande period 1998.

6.13 Tabell. Antalet nyregistrerade företag januari-april 1997-99.

The number of newly-registered enterprises January-April 1997-99.

	1997	1998	1999
Ekonomiska föreningar, handelsbolag, kommanditbolag (Economic associations, partnerships, lim. partnerships)	17 469	14 346	13 163
Aktiebolag (Limited companies)	5 095	5 647	5 149
Summa (Total)	22 564	19 993	18 312

Källa: Nyföretagarbarometern/ Jobs and Society.

6.5.1 Nyföretagande främst inom tjänstesektorn

Det är främst inom tjänstesektorn som det finns nyföretagande. De nystartade tjänsteföretagens andel av samtliga nystartade företag uppgår till 84 procent. De nystartade företagen sysselsatte 55 200 personer varav 26 500 personer på heltid.

Det preliminära resultatet för 1998 visar att nystartade företag har en ganska blygsam omsättning. Mer än hälften av dem har en omsättning under 300 000 kr året efter startåret. Endast var tionde företag har mer än en miljon i omsättning. Var tredje nyföretagare har anställning vid sidan av verksamheten och av dessa avser hela 86 procent att göra så även fortsättningsvis.

Fördelningen på olika företagsformer är i stort sett oförändrad jämfört med 1997. I genomsnitt startades 18 procent av företagen som aktiebolag, 13 procent som handels- eller kommanditbolag och 69 procent som enskild näringsidkare.

Nedgången i nyföretagandet har inte påverkat andelen kvinnliga nyföretagare. Ungefär var tredje nystartade företag under 1998 drivs av en kvinna, vilket är ungefär samma andel som under 1997.

Vart femte nytt företag startades av personer med invandrarbakgrund. Män startade 62 procent av företagen och kvinnor 33 procent. Andelen företag som drivs gemensamt av båda könen uppgick till fem procent.

Var tredje ”nyföretagare” har fått starta eget-bidrag från arbetsförmedlingen. Andelen kvinnor som fick detta bidrag, 42 procent, var betydligt större än andelen män, 26 procent.

3) SCB, Statistiska Meddelanden, Nyföretagandet i Sverige 1997 och 1998, Serie Nv – Näringsverksamhet SM 9901.